SINTEZĂ

a raportului de evaluare actuarială din noiembrie 2012 , efectuat la comanda Casei de Asigurări a Avocaţilor .

Raportul a fost întocmit ca o lucrare necesară Consiliului Uniunii Naţionale a Barourilor din România la emiterea unei hotărâri referitoare la specializarea fondurilor , hotărâre care să intre în vigoare la 01 ianuarie 2013, conform hotărârii Congresului Avocaţilor din iunie 2012.

I. Prin natura sa , raportul de evaluare actuarială , întocmit în conformitate cu prevederile Directivei nr.2003/41/CE şi Directivei nr.2009/138/CE , evaluează:

-obligaţiile de plată ale Casei,

-contribuţiile viitoare ale membrilor actuali ai Casei .

Din compararea fondurilor Casei , în care se includ fondurile actuale ale sistemului şi contribuţiile viitoare ale membrilor actuali – cu obligaţiile sistemului , rezultă rata de finanţare a sistemului .

Raportul actuarial din noiembrie 2012 constată că valoarea actuală a fondului (octombrie 2012) este de 336 milioane lei , contribuţiile viitoare ale membrilor actuali sunt de 2.777 milioane lei (totalul fondurilor actuale şi viitoare fiind de 3.113 milioane lei) iar obligaţiile totale de plată sunt de 4.298 milioane lei .

Expertul constată o obligaţie nefinanţată de 1.184 milioane lei , reţinând rata actuală de finanţare ca fiind de 72,43%.

În anul 2011 (raportul actuarial anterior) rata de finanţare era de 73,32% , în anul 2012 rata de finanţare scăzând cu 1,21%.

Expertul analizează scăderea ratei de finanţare şi concluzionează în sensul că această scădere se datorează în principal scăderii veniturilor avocaţilor şi , implicit , a contribuţiilor acestora la sistemul de pensii (cota de 10%).

Expertul actuarial analizează impactul măririi vârstei de pensionare, în cazul femeilor , de la 60 de ani la 63 de ani , ca în sistemul public şi constată că , în condiţiile în care s-ar modifica legislaţia prin majorarea vârstei , rata de finanţare ar creşte de la 72,43% la 78,51% (cu 8,39%).

Expertul prezintă evoluţia ratei de finanţare a sistemului începând cu anul 2009 .

În anul 2009, rata de finanţare era de 59,56% , ajungând la 72,35% în anul 2010 , 73,32 % în anul 2011şi 72,43% în anul 2012.

Se constată o creştere spectaculoasă a ratei de finanţare în anul 2010 datorită unor măsuri luate de Consiliul UNBR , în principal în legătură cu modalitatea de acordare a indemnizaţiilor pentru creşterea copilului dar şi a altor măsuri care au determinat evoluţia crescătoare a ratei de finanţare .

Este evident faptul că , în perioada 2010 – 2012 , rata de finanţare a suferit fluctuaţii mici , prin creştere cu un procent în anul 2011 şi revenire la rata anterioară în anul 2012 , fiind influenţată în principal de veniturile avocaţilor şi , raportat la acestea , cotele de contribuţie la sistem.

Ajustarea vârstei de pensionare , ca şi în sistemul public, ar contribui în mod evident la creşterea ratei de finanţare .

Expertiza face şi o evaluare a filialelor Casei .

Se constată faptul că , în general , ratele de finanţare ale filialelor sunt mai mici decât rata de finanţare a sistemului în întregul său , cu excepţia Filialei Bucureşti, care are o rată de finanţare de 87,14%.

În raport de faptul că numărul membrilor Filialei Bucureşti reprezintă o parte însemnată din totalul membrilor sistemului , rata de finanţare a acestei filiale a crescut în mod simţitor rata de finanţare a sistemului .

Aşa cum concluzionează şi expertul , filialele mici , în special cele care sunt înfiinţate pe lângă barourile cu număr redus de avocaţi (marea majoritate a acestora au dus o politică de restrângere a posibilităţii accederii în barou) , au o rată de finanţare foarte mică , sens în care exemplificăm : Filiala Harghita , cu o rată de finanţare de 36,30 % , Filiala Caraş-Severin , cu o rată de finanţare 37,01% , Filiala Maramureş , cu rată o de finanţare de 43,25% , Filiala Covasna , cu o rată de finanţare de 44,04%, Filiala Mureş , cu o rată de finanţare 45,93% , Filiala Satu-Mare , cu o rată de finanţare 45,94%.

Marea majoritate a acestora prezintă rate de finanţare reduse datorită numărului mic de membri cotizanţi , existând şi alte cauze , cum ar fi existenţa unor investiţii (Filiala Maramureş) dar cu impact temporar , posibilitatea de redresare prin creşterea ratei de finanţare fiind mai mare în cazul acestor din urmă situaţii.

Este de remarcat şi faptul că , în cadrul filialelor , rata de finanţare a scăzut în anul 2012 , faţă de anul 2011, cu procente mai mari decât rata de finanţare la nivelul sistemului , procente ce se găsesc în preajma cifrei 3%.

Creşteri ale ratei de finanţare se regăsesc doar în cazul Filialei Sălaj.

O posibilă explicaţie a acestor fluctuaţii rezidă şi din faptul măririi sistemului informaţional al expertizei actuariale prin mărirea numărului avocaţilor procesaţi de la 26.121 persoane la 28.307 persoane .

Nu putem omite faptul că, în cazul Filialei Harghita, apare o scădere dramatică a ratei de finanţare , cu 20,09 procente , situaţie ce va trebui analizată în mod special , explicaţiile putând fi : majorarea numărului de avocaţi procesaţi sau scăderea dramatică a veniturilor.

În raport de ratele de finanţare , expertul constată un orizont de solvabilitate diferit :

-inexistent în cazul Filialelor Bacău , Galaţi , Maramureş ;

-între 1 şi 10 ani în cazul Filialelor Caraş-Severin , Brăila , Covasna , Harghita , Mureş , Sălaj , Satu-Mare , Suceava;

-între 11 şi 20 ani în cazul Filialelor Bihor , Bistriţa , Braşov , Vrancea.

Celelalte filiale au un orizont de solvabilitate acceptabil .

II.Pentru a răspunde la tema propusă , respectiv necesităţile celor două Fonduri (**Fondul de Pensii şi Fondul de Asigurări)** , expertul actuarial analizează **compoziţia obligaţiilor de plată ale sistemului ,** reţinând faptul că , în cadrul acestora :

-pensiile reprezintă 90,65 % din obligaţii ;

-celelalte obligaţii de asigurări (îngrijire copil , maternitate , concedii medicale , ajutoare de deces) reprezintă 2,35%;

-cheltuielile administrative reprezintă 7,01%.

Practic , pensiile reprezintă 90,65 % din obligaţii (plătite de sistem) iar celelalte obligaţii de asigurări sociale şi cheltuielile administrative reprezintă 9,36 % .

Dacă s-ar avea în vedere aceste procente, ar însemna ca , în cazul specializării fondurilor , 90,65% din contribuţii să fie alocate Fondului de Pensii iar 9,36% să fie alocate fondului de asigurări.

Cu toate acestea , ţinând cont şi de alte aspecte ce trebuie avute în vedere , în special faptul că expertiza vizează obligaţiile de plată totale viitoare iar separarea fondurilor este o operaţiune imediată ce implică asigurarea finanţării ambelor fonduri , acesta consideră că structura ar fi **de 85 % din venituri pentru Fondul de Pensii şi 15% pentru Fondul de Asigurări .**

Fondul de Pensii cuprinde obligaţii de plată privind următoarele riscuri de asigurare : pensia de invaliditate , pensia anticipată , pensia de urmaş , pensia pentru limită de vârstă şi pensia de retragere definitivă.

Fondul de Asigurări cuprinde obligaţiile de plată privitoare la următoarele riscuri de asigurare : indemnizaţia de maternitate , indemnizaţia de îngrijire copil , ajutor de deces , concedii medicale , cheltuieli administrative .

Expertul actuarial a efectuat propunerea de alocare din fondurile actuale ale filialelor , a unor sume , doar în cazul unor filiale , în vederea asigurării funcţionării normale a Fondului de Asigurări. Propunerea se referă la o sumă totală de 11.002.486 lei .

Consiliul CAA , în şedinţa din 23.11.2012 , a hotărât ca , pe lângă propunerea făcută de expert , propunere ce ţine seama doar de posibilitatea sau imposibilitatea unor filiale de a-şi asigura necesarul pentru Fondul de Asigurări, în următorii 10 ani , să facă o altă propunere Consiliului UNBR , în sensul ca , din fondurile disponibile la nivelul filialelor , la 31 decembrie 2012 , 15% să rămână la dispoziţia filialelor , urmând a fi repartizată Fondului de Asigurări.

Propunerea ţine seama de activitatea filialelor şi implicit a barourilor , urmărind ca distribuirea sumelor în cele două fonduri să aibă în vedere situaţia gestionării fondurilor până în prezent ca şi procentele propuse pentru cele două fonduri, în cadrul specializării (85%; 15%) .

Expertul actuarist , în şedinţa Consiliului CAA din 23.11.2012 a calculat impactul pe care l-ar avea alocarea Fondului de Asigurare a unui procent de 15% din disponibilul existent şi a constatat că reducerea ratei de finanţare s-ar face cu 0,84%.

Impactul specializării fondurilor.

Expertul constată că , după specializarea fondurilor , Fondul de Pensii, în 90% din cazuri , prezintă o rată de finanţare mai mică decât fondul unic iar Fondul de Asigurări prezintă o rată de finanţare mai mare .

Expertul concluzionează însă în sensul că, deşi rata de finanţare a fondului unic se va diminua , pe termen lung , ar creşte siguranţa sistemului şi s-ar prelungi orizontul de solvabilitate şi la nivelul filialelor , ca efect al centralizării Fondului de Pensii .

Expertul argumentează concluziile prin avantajele gestiunii unitare a Fondului de Pensii şi înlăturarea insolvabilităţii unor filiale ca urmare a centralizării fondului.

Expertul a calculat rata de finanţare a Fondului de Pensii , după separarea fondurilor şi alocarea către Fondul de Asigurări a sumei de 11.002.486 lei , constatând o rată de finanţare a Fondului de Pensii de 68,91%, rată care ar scădea la 68,07% în condiţiile în care , către Fondul de Asigurări s-ar dirija 15% din disponibilul existent la 31 decembrie 2012 (peste 44 milioane lei) . Expertul susţine că Fondul de Pensii ar avea un trend pozitiv de îmbunătăţire a ratei de finanţare până la o valoare viitoare de 82,28%, în cazul specializării fondruilor şi centralizării Fondului de Pensii.

Rata de finanţare a Fondului de Asigurări ar fi de 106,38 %, mărindu-se chiar mai mult în condiţiile alocării fondului a 15% din disponibilul existent la 31 decembrie 2012.

III. **Concluziile expertizei** sunt în sensul că :

-în situaţia actuală , cu fond unic de pensii şi asigurări , fragmentat la nivel de filiale , **în următorii 10 ani peste 28% dintre filiale îşi vor epuiza resursele financiare** ;

-specializarea fondurilor în condiţiile menţinerii sistemului fragmentat la nivel de filială ar afecta în sens pozitiv solvabilitatea Fondului de Asigurări şi în sens negativ solvabilitatea Fondului de Pensii ;

-specializarea fondurilor ar necesita constituirea unui capital iniţial al Fondului de Asigurări , de circa 11 milioane lei (peste 44 milioane lei conform propunerii Consiliului CAA) ;

-după aplicarea măsurilor propuse , rata de finanţare a Fondului de Pensii se va reduce la 68,91% (68,07 % dacă se adoptă propunerea Consiliului CAA) iar rata de finanţare a Fondului de Asigurări ar fi de 106,38% şi chiar mai mare dacă se adoptă propunerea Consiliului CAA .

IV. Expertul actuarist evidenţiază **patru variante posibile de acţiune**, respectiv :

-menţinerea sistemului actual (**consecinţa este epuizarea resurselor a peste 30% din filiale**)

-centralizarea Fondului de Asigurări şi menţinerea Fondului de Pensii în formă fragmentată la nivel de filială (inacceptabilă propunere deoarece esenţa fondului este constituită din pensii iar disciplina financiară impune un sistem puternic şi centralizat al Fondului de Pensii)

-**centralizarea Fondului de Pensii şi menţinerea Fondului de Asigurări în formă fragmentată la nivel de filială** ;

-**centralizarea ambelor fonduri** .

Expertul concluzionează în sensul **caracterului optim** din punct de vedere al solvabilităţii fondurilor a sistemului **centralizării ambelor fonduri** .

Acesta prezintă singurul dezavantaj al acestei centralizări , dezavantaj ce constă în modificări structurale majore care ar avea implicaţii negative asupra bunei funcţionări a sistemului .

Consiliul CAA , în raport de caracterul specific al fondului , necesitatea unei discipline financiare care să contribuie la evitarea problemelor de solvabilitate în viitor , consideră că soluţia **nu numai optimă dar şi necesară** rezultată din raportul actuarial este aceea a **centralizării sistemului ,** centralizare imposibilă în raport de reglementările legale actuale , cu menţiunea necesităţii unor analize viitoare şi eventualelor propuneri de revizuire a întregului sistem , implicit a bazei sale legale .

Sistemul centralizat ar evita problemele existente la nivelul unor filiale cu privire la posibilitatea sistemului de a achita obligaţiile principale (pensiile) , mărind încrederea membrilor asiguraţi în Casa de Pensii şi Asigurări Sociale a Avocaţilor.

În raport de reglementările actuale , ţinând seama de analiza profundă efectuată de expert, Consiliul CAA , preia propunerea acestuia şi o susţine , în sensul ca Fondul de Asigurări să rămână în gestiunea filialelor pentru asigurarea continuităţii funcţionării acestora iar **Fondul de Pensii să revină într-o gestiune centralizată , unica modalitate de rezolvare a problemelor de solvabilitate cu care se confruntă gestiunea fragmentată a acestuia la momentul actual.**

Consiliul CAA ,